

ІРКЛІЇВСЬКА СІЛЬСЬКА РАДА РІШЕННЯ

30.11.2021

№ 15-15/VIII

Про погодження Програми
регулювання чисельності
безпритульних тварин гуманними
методами у Черкаській області
на 2022-2026 роки

Відповідно до пункту 34 статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», та у зв'язку з листом Черкаської обласної державної адміністрації №24581/01/01-56 від 22.10.2021 р. Про розгляд та погодження проекту Програми регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами у Черкаській області на 2022-2026 роки, Іркліївська сільська рада,

В И Р І Ш И Л А:

1. Погодити проект Програми регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами у Черкаській області на 2022-2026 роки (додаток)
2. Інформацію про розгляд надіслати Управлінню екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації.
3. Контроль за виконанням рішення покласти на постійну комісію сільської ради з питань розвитку територій, сільського господарства, земельних відносин, охорони навколишнього природного середовища, промисловості, архітектури, енергетики, будівництва, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства.

Сільський голова

Анатолій ПИСАРЕНКО

**Програма
регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами у
Черкаській області на 2022-2026 роки**

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програмою регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами у Черкаській області на 2022-2026 роки (далі – Програма) передбачається проведення комплексу управлінських, економічних і правових заходів, направлених на зниження чисельності безпритульних тварин у Черкаській області гуманними методами.

Нормативно - правове регулювання Програми здійснюється відповідно до Законів України „Про захист тварин від жорстокого поводження“, „Про місцеве самоврядування в Україні“, „Про благоустрій населених пунктів“, „Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення“, „Про захист населення від інфекційних хвороб“, ветеринарно-санітарними вимогами до утримання тварин у притулках, затвердженими наказом Державного комітету ветеринарної медицини України від 15.10.2010 № 438, Положенням про притулок для тварин, затвердженим наказом Державного комітету ветеринарної медицини України від 15.10.2010 № 439. Програма враховує та сприяє у реалізації пріоритетних напрямків Програми соціального та економічного розвитку Черкаської області.

**II. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ, НА РОЗВ'ЯЗАННЯ
ЯКОЇ НАПРАВЛЕНА ПРОГРАМА**

Прагнення України стати повноправним членом Європи неможливе без сприйняття і втілення в життя європейських цінностей. Стандарти гуманного поводження з тваринами є однією з них - ставлення населення до „братів наших менших“ визначає загальний рівень гуманності і цивілізованості суспільства.

З 2006 року діє закон, що забороняє жорстоке поводження з тваринами й передбачає гуманні способи регулювання їхньої кількості, як і в країнах Євросоюзу. Проте ухвалення закону, який цілком відповідає світовим стандартам, на жаль, не позбавило населені пункти області від наявності безпритульних тварин та ганебних фактів жорстокого поводження з ними – що негативно впливає на формування іміджу України та її регіонів перед іноземними партнерами та потенційними інвесторами.

У 2021 році прийнято Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив ЄС у сфері охорони тваринного та рослинного світу“, яким посилено відповідальність за жорстоке поводження з тваринами, а також деталізовано умови поводження та утримання тварин.

Згідно розрахунків орієнтовна чисельність безпритульних тварин на території області, що потребують стерилізації та вакцинації проти сказу, складає до 40 тисяч. Оскільки одна нестерилізована самка здатна приносити, у середньому, 10 цуценят на рік, із кожним роком на вулицях міст і сіл Черкащини з'являються тисячі нових безпритульних тварин.

Поширення безпритульних тварин на території області призводить до погіршення санітарно-епідеміологічної ситуації на місцях (бездомні тварини є однією із загроз розповсюдження сказу й інших захворювань), якості життя населення, благоустрою населених пунктів. Крім того є небезпечними для людини.

Існуюча практика регулювання чисельності безпритульних тварин на Черкащині є неприпустимою з етичної та правової точки зору і служить джерелом постійної соціальної напруги. Тому вирішення даної проблеми вимагає принципово іншого підходу, з урахуванням сучасних, біологічно ефективних, технологій контролю популяції безпритульних тварин та дотримання вимог чинного законодавства України.

Масове відловлювання та відстрілювання собак миттєво призводить до сплеску їх народжуваності.

Вбивство тварин не вирішує проблеми епізоотичного контролю та ефективного регулювання їх чисельності, а його моральний та гуманний аспекти викликають численні і закономірні протести мешканців регіону – оскільки негативно впливають на виховання дітей та молоді, порушують загальні принципи гуманізації та високої моралі здорового некриміналізованого суспільства, суперечать чинному, гармонізованому із європейським, законодавству України та європейському вектору розвитку України.

Від часу прийняття Закону України "Про захист тварин від жорстокого поводження", в Україні повсюдно і успішно впроваджується практика прийняття міських Програм регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами.

Успішним прикладом впровадження такої практики стала „Програма регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами у Черкаській області на 2016-2020 роки“, завдяки якій практично у кожному районі Черкащини було стерилізовано та вакциновано проти сказу понад 4000 вуличних тварин, чим упереджено появу щонайменше 40 тисяч нових безпритульних тварин на вулицях міст і сіл регіону. Саме масова стерилізація дозволяє поступово зменшити кількість безпритульних тварин на вулицях. Впровадження саме такого методу довело свою ефективність і у зниженні використання коштів місцевого бюджету для вирішення цієї проблеми.

Додатковою перевагою такого підходу є можливість взяти під контроль епідеміологічну ситуацію в районах області, адже кожна стерилізована тварина в обов'язковому порядку вакцинується від сказу.

III. МЕТА ПРОГРАМИ

Програма регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами у Черкаській області на 2021-2025 роки розроблена з метою створення ефективного, дієвого, економічно вигідного, суспільно прийнятного цивілізованого механізму зменшення чисельності безпритульних тварин гуманним методом на основі новітніх технологій та кращого міжнародного досвіду.

Основною метою Програми є зменшення кількості безпритульних тварин в області гуманними методами; забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя і належного благоустрою населених пунктів області; створення умов для повноцінного та комфортного співіснування людей і тварин; забезпечення громадського спокою та сприятливого морального клімату у суспільстві; формування у суспільній свідомості стандартів відповідального та гуманного поводження з тваринами; закладення підґрунтя для розвитку цивілізованої і гуманної місцевої спільноти.

IV. ШЛЯХИ І СПОСОБИ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМИ

Використання сучасних технологій контролю популяції безпритульних тварин, розроблених із врахуванням біологічних моделей життєвого циклу тваринної популяції, дозволить поступово, але надійно знизити чисельність безпритульних тварин на вулицях міст та сіл, оскільки стерилізація унеможливіє їх подальше розмноження, а також взяти під контроль ситуацію із ризиком виникнення епізоотій, особливо таких небезпечних захворювань, як сказ.

Методи Програми є етичними і гуманними, що дозволяє розраховувати на її широку соціальну підтримку. Впровадження Програми стане не лише ефективним вирішенням проблеми поводження з безпритульними тваринами, але й демонстрацією можливості впровадження в області передових європейських практик у вирішенні важливих соціальних проблем.

Програма регламентує загальну методику регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами, масштабне впровадження типового алгоритму якої у кожному регіоні України забезпечить досягнення сталого, масового, стійкого та дієвого результату.

V. ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ

Програмою передбачається здійснення комплексу заходів, спрямованих на досягнення її мети. Завданнями Програми є:

1. Створення мережі стерилізаційно-карантинних пунктів (притулків тимчасового утримання) для тимчасового утримання тварин на період стерилізації, карантину, вакцинації проти сказу.

2. Розроблення та затвердження місцевих програм регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами (або їх уніфікація) та правил утримання і поводження з домашніми тваринами.

3. Запровадження моніторингу ситуації із безпритульними тваринами, створення системи обліку тварин.

4. Здійснення інформаційно-просвітницької роботи серед населення щодо необхідності дотримання правил утримання і поводження з домашніми тваринами, необхідності стерилізації домашніх тварин, недопущення викидання їх на вулицю та жорстокого поводження із тваринами (домашніми та безпритульними) та відповідальності за порушення закону. Висвітлення проблемних питань поводження з тваринами у ЗМІ, поширення просвітницької інформаційної продукції.

Завдання і заходи Програми зазначені у додатку 2 до Програми.

Основні вимоги до стерилізаційно-карантинних пунктів наведені у додатку 3 до Програми.

Основні вимоги до якості проведення робіт за Програмою (відлов, ветеринарні роботи, облік, просвіта) наведені у додатку 4 до Програми.

VI. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ, ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОГРАМИ

За експертними оцінками та досвідом населених пунктів, де вже працюють подібні програми, первинний ефект від програми (зниження чисельності тварин на вулицях) почне проявлятися відразу після запровадження Програми – завдяки процесу прилаштування стерилізованих та вакцинованих тварин новим власникам. Виходячи із того, що 1 нестерилізована самка здатна приносити, у середньому, по 5 цуценят, мінімум двічі на рік, лише 1 рік дії Програми - запланована стерилізація 750 тварин на 1 рік у 1 районі, перешкоджає появі на вулицях міст і сіл Черкащини нових 150 тисяч безпритульних тварин.

Максимальний результат настане через 5-10 років (додається вплив такого чиннику як природне вимирання популяції, яка не відновлюється та не поповнюється – за умови забезпечення масовості проведення стерилізації, а також вплив профілактичної роботи із населенням щодо свідомого поводження із домашніми тваринами і упередження таким чином появи нових безпритульних тварин).

Виконання Програми сприятиме:

- зниженню чисельності безпритульних тварин на вулицях населених пунктів області;
- забезпеченню контролю чисельності безпритульних тварин у населених пунктах;
- захисту життя і здоров'я населення області від ризиків, що виникають у результаті хвороб, що переносяться тваринами;

- забезпеченню ветеринарно-санітарної та епізоотичної ситуації в населених пунктах області, запобіганню виникненню та поширенню серед тварин хвороб, у т. ч. небезпечних для людини;
- формуванню доброзичливого ставлення до тварин, покращення якості їх життя;
- зниження витрат на епідеміологічні заходи та лікування населення;
- зниження рівня ДТП за участю тварин на дорогах населених пунктів області;
- виховання підростаючого покоління у дусі гуманного та відповідального ставлення до життя людини і тварин, оточуючого світу загалом;
- забезпечення ефективного використання бюджетних коштів на заходи щодо регулювання чисельності безпритульних тварин у області;
- зниження рівня конфліктних ситуацій, пов'язаних із тваринами;
- забезпечення спокою у суспільстві, підвищення рівня безпеки та комфорту проживання для мешканців області;
- поліпшення благоустрою населених пунктів регіону;
- зростанню іміджу Черкащини як прогресивного регіону для іноземних партнерів та потенційних інвесторів.

VII. ОБСЯГИ ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів державного бюджету; загального та спеціального фондів місцевих бюджетів; коштів за угодами про соціальне партнерство між органами місцевого самоврядування та сільськогосподарськими товаровиробниками, власних коштів суб'єктів господарювання, коштів міжнародної технічної допомоги та інших джерел не заборонених чинним законодавством.

Контроль за використанням бюджетних коштів, спрямованих на забезпечення виконання заходів Програми, здійснюється у порядку, встановленому законодавством.

VIII. КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ ПРОГРАМИ

Реалізацію заходів Програми здійснюють органи місцевого самоврядування, в межах повноважень.

Районні державні адміністрації, в межах повноважень здійснюють загальний контроль за впровадженням заходів програми, сприяють проведенню роз'яснювальної роботи серед населення.

Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації в межах повноважень, сприяє проведенню роз'яснювальної роботи серед громадськості області з метою запобігання появи безпритульних тварин.

Департамент інфраструктури та житлово-комунального господарства Черкаської обласної державної адміністрації сприяє органам місцевого самоврядування, територіальним громадам у вирішенні питань організаційно-методичного забезпечення виконання заходів Програми; здійснює координацію

їх діяльності у сфері поводження з безпритульними тваринами, відповідно до схем санітарного очищення населених пунктів.

Головне управління Держпродспоживслужби в Черкаській області, в межах повноважень:

- надає консультації щодо дотримання вимог ветеринарного законодавства при реалізації Програми;
- забезпечує проведення державного ветеринарно-санітарного нагляду (контролю) за здоров'ям та благополуччям тварин;
- здійснює у межах повноважень, державний нагляд за тваринами та роботою зі збору, утилізації та знищення загинув тварин і відходів тваринного походження;
- долучається до виконання окремих пунктів Програми (здійснення вакцинації проти сказу).

Черкаський обласний благодійний фонд „Життя“ бере участь у реалізації заходів Програми та контролює її реалізацію.

Контроль за всіма діями, що відбуваються з безпритульними тваринами у рамках Програми, здійснюється органами місцевого самоврядування, представниками інститутів громадянського суспільства екологічного спрямування, зоо-волонтерами.

Відповідальні за виконання заходів, передбачених Програмою, щорічно до 1 лютого року наступного за звітним інформують про хід її виконання Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації та територіальні органи Держпродспоживслужби в Черкаській області.

Узагальнену інформацію про хід та результати виконання заходів Програми, Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації подає щорічно до 1 березня року, наступного за звітним, обласній державній адміністрації та обласній раді.

ПАСПОРТ

Програми регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними
методами у Черкаській області на 2022-2026 роки

1. Обласний замовник Програми – Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації.
2. Керівник Програми – Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації.
3. Виконавці заходів Програми – органи місцевого самоврядування, територіальні громади, районні державні адміністрації, Департамент інфраструктури та житлово-комунального господарства Черкаської обласної державної адміністрації, Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації, Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Головне управління Держпродспоживслужби в Черкаській області, Черкаський обласний благодійний фонд „Життя“.
4. Строк виконання Програми 2021-2025 роки.
5. Прогнозні обсяги та джерела фінансування

Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування на 2022 – 2026 рр., тис. грн
Державний бюджет, місцеві бюджети, кошти суб'єктів господарювання, інші джерела, не заборонені законодавством	6500,0
Усього	6500,0

Примітка: 1. Обсяг фінансування розрахований з урахуванням необхідності створення мережі із 10 стерилізаційно-карантинних пунктів (орієнтовна вартість 200,0 тис. грн) та стерилізації і вакцинації від сказу 6000 безпритульних тварин (орієнтовна вартість процедури - 0,750 тис. грн).

Завдання і заходи Програми регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами у Черкаській області на 2022-2026 роки

№ з/п	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строки виконання	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн	Очікуваний результат
1.	Розробка та затвердження місцевих програм регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами на 2021-2025 роки (або її уніфікація)	Районні державні адміністрації (за згодою), органи місцевого самоврядування (за згодою), територіальні громади (за згодою)	2022-2026 роки	-	-	Прийняття у всіх територіальних громадах області місцевих програм регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами
2.	Розробка та затвердження місцевих правил утримання і поводження з домашніми тваринами	Органи місцевого самоврядування (за згодою), територіальні громади (за згодою), Департамент інфраструктури та житлово-комунального господарства Черкаської обласної державної адміністрації	2022-2026 роки	-	-	Запобігання неконтрольованого зростання чисельності безпритульних тварин

№ з/п	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строки виконання	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн	Очікуваний результат
3.	Створення (будівництво та/або облаштування) стерилізаційно-карантинних пунктів (притулків для тимчасового утримання тварин) на період стерилізації, карантину, вакцинації проти сказу	Районні державні адміністрації (за згодою), органи місцевого самоврядування (за згодою), територіальні громади (за згодою), Департамент інфраструктури та житлово-комунального господарства Черкаської обласної державної адміністрації, територіальні органи Держпродспоживслужби в Черкаській області (контроль по напрямку діяльності), ЧОБФ „Життя“	2022-2026 роки	Державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені законодавством	Формуються органами місцевого самоврядування, територіальними громадами відповідно до потреб згідно місцевих програм	Забезпечення регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами
4.	Забезпечення функціонування системи гуманного вилову, масової стерилізації та	Районні державні адміністрації (за згодою), органи місцевого самоврядування (за згодою), територіальні	2022-2026 роки	Державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела, не	Формуються органами місцевого самоврядування, територіальними	Зменшення кількості безпритульних тварин у населених пунктах

№ з/п	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строки виконання	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн	Очікуваний результат
	вакцинації, реєстрації та обліку безпритульних тварин із подальшою передачею їх новим власникам або поверненням до ареалу попереднього перебування	громади (за згодою), територіальні органи Держпродспоживслужби (контроль по напрямку діяльності) в Черкаській області, ЧОБФ „Життя“		заборонені законодавством	громадами відповідно до потреб згідно місцевих програм	області, забезпечення ветеринарно-санітарної та епізоотичної ситуації
5.	Здійснення інформаційно-просвітницької роботи серед населення щодо необхідності дотримання правил утримання і поводження з домашніми тваринами (у т. ч. донесення інформації про впровадження нового методу регулювання чисельності	Районні державні адміністрації (за згодою), органи місцевого самоврядування (за згодою), територіальні громади (за згодою), Департамент інфраструктури та житлово-комунального господарства Черкаської обласної державної адміністрації, Управління екології та природних ресурсів Черкаської	2022-2026 роки	Державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені законодавством	Формуються органами місцевого самоврядування, територіальними громадами відповідно до потреб згідно місцевих програм	Формування високого рівня культури у населення та гуманного ставлення до тварин

№ з/п	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строки виконання	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн	Очікуваний результат
	безпритульних тварин в області, необхідність гуманного регулювання чисельності домашніх непродуктивних тварин, неприпустимість жорстокого ставлення до тварин та покарання за такі дії, необхідність дотримання правил утримання домашніх тварин, можливість стати власником тварини, що перебуває у стерилізаційно-карантинному пункті, видання та розповсюдження тематичних буклетів, публікацій у ЗМІ).	обласної державної адміністрації, Головне управління та територіальні органи Держпродспоживслужби в Черкаській області, ЧОБФ „Життя“, Черкаський регіональний центр підвищення кваліфікації (за напрямком просвіти ТГ)				

№ з/п	Найменування заходу	Відповідальні за виконання	Строки виконання	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн	Очікуваний результат
6.	Запровадження системних просвітницьких виховних заходів (уроків доброти) у навчальних закладах області щодо гуманного ставлення до тварин та захисту їх від жорстокого поводження	Районні державні адміністрації (за згодою), органи місцевого самоврядування (за згодою), територіальні громади (за згодою), Управління освіти і науки Черкаської обласної державної адміністрації, Управління екології та природних ресурсів Черкаської обласної державної адміністрації, ЧОБФ „Життя“, інші громадські організації	2024-2026 роки	Державний бюджет, місцеві бюджети, інші джерела, не заборонені законодавством	Формуються органами місцевого самоврядування, територіальними громадами відповідно до потреб згідно місцевих програм	Виховання у дітей гуманного ставлення до тварин

Основні вимоги до стерилізаційно-карантинних пунктів (притулків для тимчасового утримання тварин)

Кожен орган місцевого самоврядування, територіальна громада затверджує типову місцеву Програму регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами (що визначає чіткий алгоритм гуманного обмеження зростання чисельності безпритульних тварин), та Правила утримання і поводження з домашніми тваринами (що поєднують базові принципи гуманного поводження з тваринами загалом та запобіжні заходи щодо збільшення чисельності безпритульних тварин).

Базові умови для реалізації Програми – проведення стерилізацій, вакцинацій проти сказу та ідентифікації безпритульних тварин (умовна назва формату - стерилізаційно-карантинний пункт) створюються у залежності від масштабів проведення робіт.

Тимчасовий стерилізаційно-карантинний пункт – це комплекс із тимчасово облаштованих майданчика та приміщення - для тимчасового гуманного утримання і карантинування тварин на термін від відлову до стерилізації та вакцинації, що відповідають вимогам гуманного утримання (Додаток 1, п. 1). Для здійснення гуманного відлову тварин використовується спеціально обладнаний автотранспорт, що відповідає вимогам гуманного відлову та транспортування (Додаток 1, п. 4-5).

Тимчасовий стерилізаційно-карантинний пункт забезпечує можливість періодичного проведення робіт із регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами – сезонного (весна) або за нагальної потреби.

Роботи з гуманного регулювання чисельності безпритульних тварин проводяться ліцензованим ветеринарним фахівцем (запрошеним на час робіт), здатним забезпечити відповідну якість робіт (Додаток 1, п. 6), що сприяє проведенню гуманного відлову тварин, який здійснюється зоо-волонтерами.

Стаціонарний стерилізаційно-карантинний пункт – це комплекс із стаціонарно облаштованих майданчика та приміщення (для тимчасового гуманного утримання і карантинування тварин на термін від відлову до стерилізації та вакцинації), що відповідають вимогам гуманного утримання (Додаток 1, п. 2).

Для здійснення гуманного відлову тварин використовується спеціально обладнаний автотранспорт, що відповідає вимогам гуманного відлову та транспортування (Додаток 1, п. 4-5).

Стаціонарний стерилізаційно-карантинний пункт забезпечує можливість системного проведення робіт із регулювання чисельності безпритульних тварин. Персонал стерилізаційно-карантинного пункту формується із осіб,

що, крім необхідних навичок та підтверджених відповідними документами фахових знань та можливостей, не перебувають на обліку у психоневрологічному та наркологічному диспансерах.

Роботи з гуманного регулювання чисельності безпритульних тварин проводяться ліцензованим ветеринарним фахівцем (співробітником стаціонарного стерилізаційно-карантинного пункту), здатним забезпечити відповідну якість робіт (Додаток 1, п. 6), що сприяє проведенню гуманного відлову тварин, який здійснюється співробітниками стерилізаційно-карантинного пункту та зоо-волонтерами.

Мобільний стерилізаційно-карантинний пункт – це спеціалізований автотранспорт, з обладнанням для можливості проведення на його базі стерилізації та вакцинації тварин, що відповідає вимогам (Додаток 1, п. 3).

На місці проведення робіт забезпечуються умови типового тимчасового стерилізаційно-карантинного пункту (Додаток 1, п. 1). Для здійснення гуманного відлову тварин використовується спеціально обладнаний автотранспорт, що відповідає вимогам гуманного відлову та транспортування (Додаток 1, п. 4-5).

Мобільний стерилізаційно-карантинний пункт забезпечує можливість періодичного проведення робіт із регулювання чисельності безпритульних тварин гуманними методами – сезонного (весна) або за нагальної потреби кількома населеними пунктами, територіальними громадами, районами, областями.

Роботи з гуманного регулювання чисельності безпритульних тварин проводяться ліцензованим ветеринарним фахівцем, здатним забезпечити відповідну якість робіт (Додаток 1, п. 6), що сприяє проведенню гуманного відлову тварин, який здійснюється співробітниками стерилізаційно-карантинного пункту та (або) зоо-волонтерами.

Альтернатива створенню стерилізаційно-карантинного пункту - здійснення робіт з гуманного регулювання чисельності безпритульних тварин на базі місцевої ветеринарної клініки, здатної забезпечити дотримання базових вимог щодо якості проведення ветеринарних маніпуляцій та утримання тварин відповідно до вимог Програми (Додаток 1, п. 6).

Витратні матеріали для здійснення стерилізацій та вакцинацій (набір медикаментів, вакцин та ветеринарних матеріалів, набір кліпс для кліпсатора), корми для тварин на час їх утримання забезпечує ветеринарна клініка.

Вимоги до облаштування тимчасового стерилізаційно-карантинного пункту

Тимчасовий стерилізаційно-карантинний пункт складається з майданчика (площею не менше 30 м²) та приміщення закритого типу (площею не менше

15 м²), обладнаного переносними зоологічними клітками та вольєрами (для тимчасового гуманного утримання і карантинування тварин на термін від відлову до стерилізації та вакцинації), зі стаціонарною чи переносною системою обігріву, підведеними системами водо- та електропостачання.

Площа майданчика стерилізаційно-карантинного пункту, (як і кількість вольєрів на ньому та кількість зоологічних кліток для транспортування та утримання тварин) визначаються із конкретної потреби у стерилізації і вакцинації тварин, враховуючи, що площа для утримання під час транспортування та тимчасового перебування однієї тварини має складати 3 м².

Карантинний майданчик має включати 3 окремих, ізольованих від інших, вольєри у якості ізолятора для утримання відловлених тварин із підозрою захворювання

на сказ.

Витратні матеріали для здійснення стерилізацій та вакцинацій (набір медикаментів, вакцин та ветеринарних матеріалів, набір кліпс для кліпсатора) забезпечує запрошений для проведення робіт ветеринарний фахівець.

Засоби для обробки кліток і т.п. (антисептики та дезінфектори), корми для тварин (із розрахунку мінімум 0,3 кг сухого корму економ-класу на тварину на 1 добу). входять до витрат на облаштування стерилізаційно-карантинного пункту.

Вимоги до облаштування стаціонарного стерилізаційно-карантинного пункту

Стаціонарний стерилізаційно-карантинний пункт складається зі стаціонарно облаштованого майданчика (площею не менше 30 м²) та приміщення закритого типу (площею не менше 15 м²), зі стаціонарною чи переносною системою обігріву, підведеними системами водо- та електропостачання та водовідведення.

Приміщення облаштоване медичним обладнанням для стерилізації та вакцинації, обладнане переносними чи стаціонарними зоологічними клітками та вольєрами (для тимчасового гуманного утримання і карантинування тварин на термін від відлову до стерилізації та вакцинації).

Приміщення стаціонарного стерилізаційно-карантинного пункту складається із операційної на один стіл, складу, пральної-дезінфекційної, санвузла, роздягальні, адміністративного приміщення, кімнати для відпочинку.

Обладнання стаціонарного стерилізаційно-карантинного пункту передбачає наявність шаф та холодильника (для зберігання медикаментів), хірургічного столу, стерилізатора хірургічних інструментів, бактерицидної лампи, набору хірургічних інструментів, кліпсатора, кліток для транспортування та короткотривалої перетримки відловлених тварин.

А також – витратні матеріали для здійснення стерилізацій та вакцинацій (набір медикаментів, вакцин та ветеринарних матеріалів, набір кліпс для кліпсатора), засоби для обробки кліток і т.п. (антисептики та дезінфектори),

корми для тварин (із розрахунку мінімум 0,3 кг сухого корму економ-класу на тварину на 1 добу).

Майданчик стаціонарного стерилізаційно-карантинного пункту – це огорожена територія, поділена на секції-вольєри, кожен із яких забезпечено будкою, дахом, дерев'яним настилом та посудом для води та їжі.

Площа майданчика стерилізаційно-карантинного пункту, (як і кількість вольєрів на ньому та кількість зоологічних кліток для транспортування та утримання тварин) визначаються із конкретної потреби у стерилізації і вакцинації тварин, враховуючи, що площа для утримання під час транспортування та тимчасового перебування однієї тварини має складати 3 м².

Карантинний майданчик має включати 3 окремих, ізольованих від інших, вольєри у якості ізолятора для утримання відловлених тварин із підозрою захворювання на сказ.

Вимоги до облаштування мобільного стерилізаційно-карантинного пункту

Автомобіль, на базі якого забезпечується облаштування, повинен мати мінімальну площу 7,5 м² (мінімальна внутрішня ширина – 2,5 м, мінімальна внутрішня довжина – 3,0 м). Автомобіль повинен мати автономну систему електропостачання; автономну систему опалення; автономну систему водопостачання та водовідведення; меблі (шафи для зберігання інструментарію та ветеринарних препаратів); міні-холодильник для зберігання ветеринарних препаратів та вакцин; електронні ваги для дозування деяких ветеринарних препаратів; обладнання для проведення операцій (хірургічний стіл, набір хірургічних інструментів); обладнання для дезінфекції (бактерицидна лампа, стерилізатор хірургічних інструментів); набір витратних матеріалів (медикаментів, вакцин та ветеринарних матеріалів) для проведення стерилізацій та вакцинацій, кліпсатор (із набором кліпс), клітки для транспортування та короткотривалої перетримки відловлених тварин.

Вимоги до облаштування автотранспорту для відлову

Для здійснення гуманного відлову тварин, на час виконання цих робіт, забезпечується тимчасове або стаціонарне (залежно від тимчасового або стаціонарного типу організації роботи пункту) облаштування транспорту.

Спеціально обладнаний автомобіль для транспортування безпритульних тварин повинен відповідати наступним вимогам:

- бути технічно справним
- мати вільний об'єм багажного відсіку не менше 2 м² – для можливості для встановлення переносних зоологічних кліток
- бути укомплектованим набором переносних кліток для безпечного транспортування тварин;
- бути укомплектованим засобами для безпечного відлову тварин та поводження із ними - за відсутності таких у обраного для проведення робіт ветеринарного фахівця (клініки)

- підлога автомобіля має бути обладнана таким чином, аби на ній могли вільно переміщуватися для завантаження та розвантаження мобільні міцні клітки, що мають бути добре закріплені, аби не хитатися під час руху автомобіля, та відповідати вимогам стандартів та іншої технічної документації;

- бути обладнаним природною вентиляцією та бути безпечним для тварин;

- на кузові автомобіля містити маркування з назвою і телефонним номером організації, що проводить вилов тварин.

Вимоги до якості проведення робіт за Програмою (відлов, ветеринарні роботи, облік, просвіта)

1. Вимоги до відлову

Відлов безпритульних тварин проводиться відповідно до інформації про наявність безпритульних тварин, що потребують стерилізації та вакцинації, отриманої власне від органів місцевого самоврядування та мешканців населеного пункту, інститутів громадянського суспільства екологічного спрямування і волонтерів, дотичних до впровадження Програми.

Відлову підлягають тварини, які перебувають у публічних місцях населеного пункту без ознак наявності господаря (нашийник, повідець), а також агресивні, травмовані та хворі тварини, що потребують ветеринарної допомоги або ізоляції.

Відлов і транспортування безпритульних тварин проводиться незабороненими пристроями, які не несуть загрози тваринам, та методами, що виключають жорстоке поводження з тваринами і не припускають можливості смерті, каліцтва, травмування, завдання болю тварині.

Контроль за поводженням з безпритульними тваринами під час їх вилову можуть здійснювати представники інститутів громадянського суспільства.

Не підлягають відловлюванню тварини, які раніше були стерилізовані, візуально ідентифіковані і повернуті до попереднього ареалу перебування.

До роботи з вилову безпритульних тварин допускаються особи, які досягли 21-річного віку, не перебувають на обліку з приводу психічного захворювання, алкоголізму або наркоманії, не притягувалися до кримінальної, адміністративної або дисциплінарної відповідальності за жорстоке поводження з тваринами та пройшли курс спеціальної підготовки.

Методи відлову тварин, що можуть застосовуватися згідно Програми:

1) медикаментозний – введення до організму тварини спеціальних лікарських засобів (снодійного, транквілізаторного), що забезпечують тимчасове знерухомлення тварини.

2) механічний – вилов тварин за допомогою спеціальних механічних пристосувань (згідно з чинним законодавством) або руками (тільки тварин, які визнані потенційно безпечними);

3) комбінований – із застосуванням медикаментозного та механічного способів відловлювання.

Відловлені тварини транспортуються до стерилізаційно-карантинного пункту спеціально облаштованим автомобілем, що відповідає вимогам гуманного відлову та транспортування (Додаток 1, п. 4), із забезпеченням вентиляції, захисту тварин від погодних умов та безпеки їх транспортування. Тварини транспортуються

у переносних клітках групами (якщо це дозволяють розміри та поведінка тварин) або індивідуально.

При завантаженні, транспортуванні та вивантаженні тварин повинні використовуватися пристрої і прийоми, що запобігають травмам, каліцтву або загибелі тварини.

За необхідності, тварина, що перевозиться в автомобілі, повинна бути забезпечена питною водою.

Евтаназія тварин в спецавтомобілі не допускається.

Щодня, кузов облаштованого для вилову тварин автомобіля, а також устаткування і переносні клітки, миються та дезінфікуються.

Час між виловом і транспортуванням тварин до притулку не повинен перевищувати 3-х годин.

Після доставки до стерилізаційно-карантинного пункту тварини проходять ветеринарний огляд і розміщуються до індивідуальних карантинних вольєрів на території пункту. Служба відлову заповнює акт відлову (прийому-передачі відловлених тварин) із зазначенням наступної інформації: дата, час та місце відлову, прикмети, параметри, особливості тварини, її стан після відлову, дата та час передачі тварини до пункту.

Цуценята виловлюються і доставляються разом із самкою.

Громадські організації, волонтери та небайдужі мешканці міста, яким виповнилося 18 років, мають право доставляти безпритульних тварин для подальшої їх стерилізації, вакцинації та клеймування за рахунок коштів місцевого бюджету та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

2. Вимоги до проведення ветеринарних робіт

Усі ветеринарні процедури з тваринами, які можуть заподіяти їм біль, повинні проводитися в умовах цілковитого їх знеболення (препарати оптимального вибору - Золетил або Ксила). Усі ветеринарні процедури з тваринами, включаючи попередній огляд, добір препаратів для премедикації, здійснення та підтримання анестезії та анальгезії, дози і шляхи введення препаратів для наркозу проводяться лише ліцензованим ветеринарним фахівцем. Вибір належної комбінації анестетиків і розрахунок відповідної дози залежать від стану здоров'я тварини, її вікової категорії та маси тіла.

Операцію зі стерилізації дозволяється проводити лише тваринам, фізичний стан яких дозволяє застосування загального наркозу (це визначає огляд тварини ліцензованим ветеринарним фахівцем на етапі її відлову та підготовки до стерилізації). У разі наявності у тварини незначних ознак нездужання, наприклад помірного зневоднення, перед наркозом потрібно вжити всіх відповідних заходів для максимальної стабілізації стану тварини.

Цуценят та кошенят стерилізують із 6-місячного віку.

Стерилізація проводиться методом оваріогістероектомії (видалення матки і яєчників) - у самок, орхієктомії (видалення яєчників) - у самців. Застосування цього методу змінює гормональний фон тварини, припиняє репродуктивність, упереджує появу багатьох хвороб.

Під час операції анестезована тварина перебуває під постійним моніторингом стану для уникнення ризиків наркозу.

Під час операції відбувається видалення яєчників та матки у самок (яєчників у самців) з мінімальною інвазивністю (лапароскопія).

Для виконання внутрішніх швів і для закриття шкіри використовується шовний матеріал, що самостійно розсмоктується синтіл або вікріл (що не потребує повторного відлову тварини для зняття швів та тривалого догляду за твариною після проведення стерилізації). Розрізи на животі зашивають лише кількома шарами, включно із білою лінією черевного м'яза (виконується закриття білої лінії, підшкірної сполучнотканинної оболонки та шкіри). Закриття шкіри виконується суцільним інтрадермальним швом для запобігання передчасного видалення швів самою твариною. Хірург перевіряє, щоб після операції у тварини не було видно шовного матеріалу. Щоб сховати вузли або кінці швів, використовується медичний клей.

Тільки у котів розрізи не зашиваються, а залишаються відкритими для загоєння вторинним натягом. Для захисту рани після операції на хірургічні розрізи наносять антибактеріальний або дезінфікуючий спрей - для формування захисної плівки поверх шва. Під час операції вводяться антибіотик пролонгованої дії та антибактеріальний препарат - для уникнення ускладнень, а також – вакцина проти сказу (Біокан Р, Нобівак Рабієс або Рабістар).

Під час перебування тварини під наркозом у вухо ставиться кліпса для подальшої ідентифікації тварини (що утримує номер, який дає змогу визначити, де і коли саме тварина була простерилізована).

Під час операції слід дотримуватися загальних методів асептики, правил щадної обробки тканин, ефективних способів припинення кровотечі, принципів використання інструментів і шовних матеріалів, а також техніки накладання хірургічних швів. Гемостаз має бути підтверджено до завершення хірургічної процедури.

На 10-14-й день після проведення стерилізації (для використання із використанням звичайного шовного матеріалу), або 2-3-й день (для операцій із використанням шовного матеріалу, що саморозсмоктується і не потребує зняття) у тварин знімаються поверхневі шви. Після проведення стерилізації проводиться вакцинація від сказу із внесенням відповідного запису до реєстраційно-облікової картки тварини та журналу обліку, після чого тварина може бути повернена на місце вилову для подальшого проживання після попереднього огляду і висновку ветеринарного фахівця.

Під час післяопераційного утримання у вольєрах стерилізаційно-карантинного пункту тваринам забезпечуються умови, що виключають жорстокість поводження з ними.

Евтаназія безпритульних тварин не допускається, крім випадків, передбачених Законом України „Про захист тварин від жорстокого поводження“ - і лише законодавчо передбаченими гуманними методами.

3. Вимоги до обліку

Облік та ідентифікація безпритульних тварин, крім візуальної (кліпсування) може включати проведення повної реєстрації.

До реєстраційної картки тварини заноситься наступна інформація: дата, час і місце відлову, звернення, згідно якого було проведено відлов, прикмети, параметри, особливості тварини, її стан (за даними первинного медичного огляду), дата та перелік ветеринарних маніпуляцій, проведених із твариною, стан тварини на етапі карантинування та післяопераційного догляду, дата і час передачі новим господарям або повернення на місце попереднього знаходження та стан тварини на цьому етапі (із фотофіксацією тварини) та код тварини (унікальна комбінація цифр та/або літер), присвоєний тварині під час обліку. Картки зберігаються в єдиній базі тварин в паперовому та електронному вигляді.

Крім того, інформація про всіх відловлених тварин оперативно подається до місцевих ЗМІ – для можливості знаходження їм власників.

Ідентифікація безпритульних тварин додатково, або індивідуально, може проводитись методом чіпування. Номер чіпа обов'язково заноситься в картку тварини.

4. Вимоги до просвітницької діяльності

З метою упередження появи нових безпритульних тварин завдяки безвідповідальному ставленню мешканців (що виявлятиме негативний зовнішній вплив на ефективність Програми), паралельно з Програмою затверджуються Правила утримання домашніх тварин. Для формування загального сприятливого інформаційного фону для впровадження Програми та Правил проводиться інформаційна кампанія. Вона включає проведення просвітницької роботи з населенням - стосовно спрямування, заходів та результатів впровадження Програми, можливості волонтерської допомоги у реалізації Програми, пропаганди гуманного поводження з безпритульними тваринами, необхідності стерилізації домашніх тварин, недопущення викидання їх на вулицю та жорстокого поводження із тваринами загалом, а також - відповідальність за порушення закону. - через:

- публікації у місцевих ЗМІ (різної форми власності);
- видання та поширення серед населення буклетів, плакатів, пам'яток;
- виготовлення та поширення соціальної реклами (інформаційних носіїв, стендів, листівок, відео- та аудіороликів);
- розробка та впровадження у дитячих садках та навчальних закладах просвітницьких заходів;
- проведення тематичних лекцій, семінарів та нарад із відповідними виконавчими органами влади, службами, установами, комунальними підприємствами, громадськими організаціями;

- системне проведення представниками органів місцевого самоврядування та місцевої влади роз'яснювальної та просвітницької роботи з громадськістю та інформування про ситуацію з безпритульними тваринами у місті (через місцеві комунальні та приватні друковані та електронні ЗМІ, інтернет-сайти місцевих органів влади та органів місцевого самоврядування).

Для вирішення питання подальшої передачі безпритульних тварин новим власникам, під час їх перебування у стерилізаційно-карантинному пункті інформація про можливість стати новим власником тварини системно подається до місцевих засобів масової інформації.

Секретар сільської ради

Антоніна КУЛИК